Valsts ieņēmumu dienests

Metodiskais materiāls

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana nerezidentu ienākumam

2026. gads

Saturs

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana nerezidentu ienākumam 1
Saturs 2
Vispārīgā informācija 3
Ar nodokli apliekamo ienākumu veidi un nodokļa likme 5
Algota darba ienākums 10
Ienākums no profesionālās darbības 12
Ienākums no mākslinieka un sportista profesionālās darbības 12
Ienākums no pienākumu pildīšanas sabiedrības valdē vai padomē 13
Ienākums no personālsabiedrības 15
Ienākums no nekustamā īpašuma izmantošanas 15
Ienākums no kapitāla aktīvu atsavināšanas 16
Ienākums no kustamā īpašuma izmantošanas 18
Dividendes 19
Procenti 21
Intelektuālais īpašums 21
Ienākums no augoša meža vai kokmateriālu atsavināšanas 24
Personāla noma 24
Pensija 25
Citi ienākuma veidi 26
Attaisnotie izdevumi, atvieglojumi un neapliekamais minimums 28
Maksājumi zemu nodokļu valstīs reģistrētām personām 29
Nodokļu konvenciju piemērošana 31
Pārskati un deklarācijas 33
Saistošie normatīvie akti 37

Vispārīgā informācija

Metodiskajā materiālā norādītā informācija sniegs ieskatu jautājumos, kā nerezidenta – fiziskās personas (turpmāk – nerezidents) – ar nodokli apliekamam ienākumam aprēķina iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Vispārējā gadījumā Latvijas rezidenti maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli no ienākumiem, kas gūti Latvijā un ārvalstīs, tas ir, no visā pasaulē gūtajiem ienākumiem (izņemot algota darba ienākumus, kuri gūti citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai valstī, ar ko Latvijai ir noslēgta un stājusies spēkā konvencija, un no kuriem ienākuma nodokli maksā nodarbinātības valstī). Savukārt fiziskās personas – ārvalstu nodokļu maksātāji – Latvijas nerezidenti nodokli Latvijā maksā tikai no Latvijā gūtajiem ienākumiem.

Fizisko personu uzskata par iekšzemes nodokļu maksātāju (rezidentu), ja:

- šīs personas **deklarētā dzīvesvieta** ir Latvijā;
- šī persona uzturas Latvijā **183 dienas** vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā;
- šī persona ir Latvijas pilsonis, ko ārzemēs nodarbina Latvijas **valdība**.

Izvērtējot **183 dienu** perioda nosacījumu:

1) persona, kas nav atzīta par rezidentu pirmstaksācijas gadā, tiks uzskatīta par rezidentu taksācijas gadā ar datumu, kad tā pirmoreiz ieradās Latvijā.

Piemērs.
Persona pirmo reizi ierodas Latvijā 15. martā un uzturas Latvijā līdz 31. jūlijam, pēc tam atkārtoti ierodas Latvijā 15. augustā un uzturas Latvijā līdz gada beigām. Tā kā 27. septembrī izpildās 183 dienu nosacījums, tad persona Latvijas nodokļu normatīvo aktu piemērošanai ir uzskatāma par rezidentu, sākot ar 15. martu.

2) persona, kas netiks atzīta par rezidentu pēctaksācijas gadā, netiks atzīta par rezidentu arī taksācijas gadā pēc datuma, **kad tā atstāja Latviju**, ja laika posmā pēc norādītā datuma šai personai **ir ciešākas attiecības ar ārvalsti** nekā ar Latviju (šai personai **ārvalstīs pieder īpašums vai dzīvo ģimene, vai tā veic ārvalstīs sociālās apdrošināšanas maksājumus)**.

Piemērs.
Persona pastāvīgi dzīvo Latvijā.
1. oktobrī persona izbrauc no Latvijas, lai veiktu darbu ārvalsts darba devēja labā šajā ārvalstī.
Persona nākamā gada 30. aprīlī iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā iesniegumu par to, ka persona, sākot ar iepriekšējā gada 1. oktobri, ir uzskatāma par Latvijas nerezidentu, jo atrodas ārpus Latvijas vairāk nekā 183 dienas. Iesniegumā persona arī norāda, ka sociālās iemaksas tiek veiktas ārvalstī.
Valsts ieņēmumu dienests, pārbaudot tā rīcībā esošo informāciju, konstatē, ka personas ģimene turpina dzīvot Latvijā un ka personai ir pieejama pastāvīga dzīvesvieta Latvijā. Ņemot vērā to, ka personai nav izveidojušās ciešākas attiecības ar ārvalsti nekā ar Latviju, Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmā netiek veikta atzīme par to, ka persona ir uzskatāma par nerezidentu Latvijas nodokļu normatīvo aktu piemērošanai.

Piemērs.
Persona pastāvīgi dzīvo Latvijā.
15. februārī persona izbrauc no Latvijas uz ārvalsti.
Personai nav ģimenes Latvijā. Sociālās iemaksas persona veic ārvalstī.

Persona 1. novembrī iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā iesniegumu par to, ka persona, sākot ar iepriekšējā gada 15. februāri, ir uzskatāma par Latvijas nerezidentu, jo atrodas ārpus Latvijas vairāk nekā 183 dienas.
Valsts ieņēmumu dienests, pārbaudot tā rīcībā esošo informāciju, konstatē, personai nav ģimenes Latvijā, ka personai ir pieejama pastāvīga dzīves vieta ārvalstī un nav pieejama pastāvīga dzīvesvieta Latvijā, kā arī personai nav deklarētās dzīvesvietas Latvijā.
Ņemot vērā to, ka personai ir izveidojušās ciešākas attiecības ar ārvalsti nekā ar Latviju, tad Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmā tiek veikta atzīme par to, ka persona ir uzskatāma par nerezidentu Latvijas nodokļu normatīvo aktu piemērošanai, sākot ar 15. februāri.

Valsts ieņēmumu dienests attiecībā uz ievērojot 183 dienu periodu, nosakot fiziskās personas rezidences statusu Latvijas nodokļu normatīvo aktu piemērošanai, attiecīgi izvērtē:

- vai personas ģimenes (laulātā, bērnu) pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstī;
- vai personai pieder nekustamais īpašums (vai persona īrē nekustamo īpašumu) ārvalstī;
- vai persona veic obligātos valsts sociālās apdrošināšanas maksājumus šajā valstī.

Fiziskā persona, kurai mainās rezidences statuss, Valsts ieņēmumu dienestam iesniedz attiecīgu informāciju un nodrošina dokumentāru apliecinājumu rezidences statusa maiņai. Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot fiziskās personas rezidences statusu, ņem vērā visu Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju par konkrēto fizisko personu.

Ja persona dodas uz ārvalsti, ar kuru Latvija ir noslēgusi starptautisku līgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu (turpmāk – nodokļu konvencija), vai persona ierodas Latvijā no šādas ārvalsts, tad, lai novērstu nodokļu dubulto uzlikšanu personas gūtajam ienākumam, nosakot minētās fiziskās personas rezidenci nodokļu konvencijas piemērošanai, secīgi būtu izvērtējami šādi kritēriji:

- kurā valstī ir personas pastāvīgā dzīvesvieta;
- kur ir personas vitālo interešu centrs – ciešākas personiskās un ekonomiskās attiecības;
- ja nav iespējams noteikt valsti, kurā personai ir vitālo interešu centrs, vai ja tai nav pastāvīgās dzīvesvietas nevienā no abām valstīm, šo personu uzskata par tās valsts rezidentu, kura tai ir ierastā mītnes zeme;
- ja personai ierastā mītnes zeme ir abas valstis vai neviena no tām, to uzskata par tās valsts rezidentu, kuras pilsonis (atsevišķās nodokļu konvencijās lietots termins "valsts piederīgais" vai "valstspiederīgais") ir šī persona;
- ja persona ir pilsonis abās valstīs vai nevienā no tām, valstu kompetentās iestādes izšķir jautājumu par rezidences noteikšanu, savstarpēji vienojoties.

Ar nodokli apliekamo ienākumu veidi un nodokļa likme

Nerezidenta gūtajam ienākumam atkarībā no ienākuma veida un ienākuma apmēra izmaksas brīdī var tikt piemērota 3 %, 5 %, 6 %, 10 %, 15 %, 20 % (2025., 2026. un 2027. gadā), 25,5 % un 33 % likme, kā arī 22 % papildu likme.

Nerezidenta gūtajam ienākumam netiek piemērota 3 % papildu likme.

Nerezidenta ienākumam vispārējā gadījumā ienākuma izmaksas brīdī piemēro 25,5 % likmi.

Nerezidenta ar nodokli apliekamo ienākumu veidi:

Nr. p.k.	Ienākuma veids	Vispārēja nodokļa maksāšanas kārtība	Nodokļa likme (%)
1.	Ienākums no algota darba, ieskaitot darbu, kas veikts darba devēja – rezidenta – labā ārpus Latvijas	Darba devējs – izmaksas brīdī	25,5
	Pārsnieguma daļai, ja uz personu attiecas citas valsts sociālās apdrošināšanas sistēma un ienākums mēnesī pārsniedz vienu divpadsmito daļu no likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktā obligāto iemaksu objekta maksimālā apmēra (2026. gadā – 105 300 *euro*)	Darba devējs – izmaksas brīdī	33
2.	Ienākums no algota darba, kas veikts Latvijā tāda darba devēja labā, kurš nav Latvijas rezidents vai kuram nav pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
3.	Ienākums no profesionālās darbības, kas veikta rezidentu vai pastāvīgo pārstāvniecību labā Latvijā vai ārpus tās	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
4.	Ienākums no mākslinieku, sportistu vai treneru profesionālās darbības Latvijā neatkarīgi no tā, vai šo ienākumu saņem pats mākslinieks, sportists vai treneris vai cita juridiskā vai fiziskā persona	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5

5.	Ienākums no pienākumu pildīšanas Latvijā reģistrētas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības padomē vai valdē:		
5.1.	ienākums saņemts no kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, kas **IR** Latvijas rezidents	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
5.2.	ienākums saņemts no citas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, kas **NAV** Latvijas rezidents	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
6.	Ienākums no alternatīvo ieguldījumu fonda, kas Latvijā ir nodibināts kā komandītsabiedrība	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
7.	Ienākums no Latvijā esoša nekustamā īpašuma izmantošanas:		
7.1.	saimnieciskā darbība **IR** reģistrēta	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
7.2.	saimnieciskā darbība **NAV** reģistrēta	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
7.3.	izmanto tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, paziņojot par to Valsts ieņēmumu dienestam	Izmaksas brīdī/ deklarējot	10
8.	Ienākums no Latvijā esoša nekustamā īpašuma atsavināšanas un citu kapitāla aktīvu atsavināšanas ienākums:		
8.1.	nekustamo īpašumu atsavina personai, kurai **IR** pienākums ieturēt nodokli	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	3
8.2.	nekustamo īpašumu atsavina personai, kurai **NAV** pienākuma ieturēt nodokli, vai arī nerezidents izmanto tiesības iesniegt deklarāciju	Maksātājs – iesniedzot kapitāla pieauguma deklarāciju	25,5
9.	Ienākums no kustamā īpašuma izmantošanas Latvijā:		
9.1.	saimnieciskā darbība **IR** reģistrēta	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
9.2.	saimnieciskā darbība **NAV** reģistrēta	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
9.3.	izmanto tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, paziņojot par to Valsts ieņēmumu dienestam	Izmaksas brīdī/ deklarējot	10
10.	Personiskās palīgsaimniecības, piemājas saimniecības, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības ienākums no lauksaimnieciskās ražošanas	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5

11.	Ienākums no nerezidenta īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas Piemēro izdevumu normu: • augoša meža pārdošanas ienākumam 25 %; • kokmateriālu pārdošanas ienākumam 50 %		
11.1.	Ienākumu izmaksā persona, kurai **IR** pienākums piemērot iedzīvotāju ienākuma nodokli	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	10
11.2.	Ienākumu izmaksā persona, kurai **NAV** pienākuma piemērot iedzīvotāju ienākuma nodokli	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	10
12.	Dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums un nosacītās dividendes:		
12.1.	Dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums vai nosacītās dividendes, ja uzņēmuma līmenī par peļņu **IR** samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis, neapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli		X
12.2.	Dividendēm, kas izmaksātas, piemērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma $4.^2$ pantu	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	6
12.3.	Dividendes, dividendēm pielīdzināms ienākums vai nosacītās dividendes, ja uzņēmuma līmenī par peļņu **NAV** samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
13.	Procentu ienākums un tam pielīdzināms ienākums, arī ar procentu ienākumu saistīts ienākums:		
13.1.	Vispārējā gadījumā	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
13.2.	Ja vienlaikus izpildās šādi nosacījumi: • izmaksa ir veikta ar ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja, tai skaitā centrālā vērtspapīru depozitārija, starpniecību par tādu finanšu instrumentu, kura emisijas organizētājs ir ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs, kuru uzrauga atvasināta publiska persona, kas regulē un uzrauga finanšu tirgus un to dalībniekus • saņēmējs ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, kurš nav saimnieciskās darbības veicējs	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	5

	attiecīgais finanšu instruments nav iekļauts publiskajā apgrozībā		
13.3.	Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli **neapliek**: • procentu ienākumu no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību vērtspapīriem • procentu ienākumu, procentiem pielīdzināmo ienākumu, arī ar procentu ienākumu saistīto ienākumu no publiskā apgrozībā esošiem finanšu instrumentiem		X
14.	Samaksa par intelektuālo īpašumu:		
14.1.	autoratlīdzība (honorārs) par zinātnes, literatūras un mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu darbu radīšanu Atkarībā no autora darba veida piemēro izdevumu normu: 25 % vai 50 %	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
14.2.	maksājumi par pārējiem intelektuālā īpašuma veidiem	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	5
15.	Apdrošināšanas atlīdzība, kas saskaņā ar dzīvības, veselības un negadījuma apdrošināšanas līgumu, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs (vai cits apdrošinājuma ņēmējs – juridiskā persona), izmaksāta, pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam līguma beigu termiņam vai laužot līgumu pirms termiņa	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
16.	Pensijas, kas izmaksātas saskaņā ar Latvijas likumiem	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
17.	Pensijai pielīdzināms ienākums	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
18.	Papildpensijas kapitāls, kas veidojies no darba devēja veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un izmaksāts pensiju plānu dalībniekiem	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
19.	Nekustamā īpašuma vērtības pieaugums vai tā daļa, kura iegūta, beidzoties nomas līgumam, un kuru nodrošināja iznomātajā īpašumā nomnieka veiktie rekonstrukcijas, restaurācijas, renovācijas, uzlabošanas vai citi kapitālie ieguldījumi, ja minēto pieaugumu vai tā daļu maksātājs nav kompensējis nomniekam	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33

20.	Ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
21.	Iznomāta personāla ienākums vai tam pielīdzināts ienākums neatkarīgi no tā, kas fiziskās personas labā saņem šo ienākumu	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
22.	Ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
23.	Ienākums no mūža pensijas apdrošināšanas līgumiem	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5
24.	Ienākumam pielīdzināmi aizdevumi Papildus (ja persona ir aizdevēja darbinieks, valdes vai padomes loceklis)	Aizdevējs – pielīdzināšanas brīdī	25,5 22
25.	Samazinātu aizdevuma procentu maksājumu radītais ienākums	Maksātājs – iesniedzot deklarāciju	25,5 33
26.	Sezonas laukstrādnieku ienākums	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	15 %, bet ne mazāk kā 0,70 *euro* dienā
27.	Izložu un azartspēļu laimesti	Ienākuma izmaksātājs – izmaksas brīdī	25,5

Nerezidentam, iesniedzot deklarāciju, 33 % likmi nepiemēro:

- ienākumam no kapitāla, tai skaitā no kapitāla pieauguma;
- ienākumam no fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas;
- atbalsta summām par saimnieciskās darbības ierobežojumiem meža īpašniekiem, kuriem meža apsaimniekošana nav saimnieciskās darbības veids;
- ienākumam no metāllūžņu pārdošanas;
- samaksai par intelektuālo īpašumu:
    - autoratlīdzība (autortiesību un blakustiesību atlīdzība) par literatūras, zinātnes vai mākslas darbu radīšanu un atlīdzība par atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu radīšanu, ņemot vērā nosacīto izdevumu normu saskaņā ar šā likuma 10. panta pirmās daļas 4. punktu,
    - maksājumi par pārējiem intelektuālā īpašuma veidiem.

Nerezidenta apliekamo ienākumu veido nerezidenta taksācijas periodā (kalendāra gadā) Latvijas Republikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums.

Ja nerezidents Latvijā saņem ienākumu tikai naturālo vērtību vai pakalpojumu veidā un no šī ienākuma tā izmaksas brīdī nodokli pēc 25,5 % likmes nav iespējams ieturēt, nerezidenta saņemtā kopējā ienākuma vērtību (A) veido ienākuma ekvivalents naudas

izteiksmē (B) un summa, kas atbilst nodokļa lielumam no kopējā ienākuma vērtības. Vērtību noteikšanai izmanto šādas formulas:

A = B + 25,5 % A
vai
A = B / 0,745

Piemērs.
Nerezidents noslēdz līgumu ar Latvijas komercsabiedrību par konsultāciju sniegšanu Latvijā. Līgumā tiek noteikts, ka atlīdzību par nerezidenta sniegtajiem pakalpojumiem veido tikai kompensācijas par ceļa izdevumiem 400 euro un viesnīcas izdevumiem 600 euro nerezidenta uzturēšanās laikā Latvijā. Latvijas komercsabiedrība iesniegtos rēķinus samaksā, pārskaitot naudu tieši aviosabiedrībai un viesnīcai.

Samaksājot nerezidenta ceļa un viesnīcas izdevumus, šīs summas veido nerezidenta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu.

Nosakot nerezidenta gūto ienākumu (labumu), minētajai ienākuma (labuma) vērtībai var paredzēt papildu naudas (nodokļa) summu 342,28 euro (136,91 euro ceļa izdevumiem un 205,37 euro viesnīcas izdevumiem). Tādējādi nerezidenta gūtā kopējā ienākuma summa, kuru var iekļaut komercsabiedrības izdevumos, ir 1342,28 euro.

Atskaitot (ieturot) no šīs kopējās ienākuma summas iedzīvotāju ienākuma nodokli 25,5 % — 342,28 euro, tiek iegūta nerezidenta gūtā ienākuma (labuma) neto vērtība 1000 euro.

Ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli ieskaita budžetā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumam.

IIN maksā **vienotajā nodokļu kontā:**

Saņēmējs: Valsts budžets (VID) Reģistrācijas numurs: 90000010008 Konts (IBAN): LV33TREL1060000300000

Algota darba ienākums

Par nerezidenta bruto darba samaksu uzskata darba samaksu, no kuras nav atskaitīti attaisnotie izdevumi un ieturējumu summas, kā arī ieturētā nodokļa summa.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā neietver summas, kuras darba devējs izmaksā saistībā ar komandējumiem un darba braucieniem, ja tās nepārsniedz noteiktās izdevumu normas.

Nerezidenta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu samazina par:
- sociālās apdrošināšanas maksājumiem;
- darba devēja privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksām un apdrošināšanas prēmiju (ar uzkrāšanu) maksājumiem (nepārsniedzot 10 % no aprēķinātās darba samaksas).

No darbinieka līdzekļiem privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas un apdrošināšanas prēmiju maksājumi **kopā nevar pārsniegt 10 %** no personas mēneša bruto darba algas, bet **ne vairāk kā 4000 *euro* gadā**.

Darba devējs nerezidentam nepiemēro neapliekamo minimumu un atvieglojumus (izņemot Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā noteiktajos gadījumos).
Ja nerezidents ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents un Latvijā guvis **vairāk nekā 75 %** no saviem kopējiem ienākumiem, tad, iesniedzot **gada ienākumu deklarāciju, nerezidents ir tiesīgs piemērot neapliekamo minimumu un atvieglojumus**.

Par taksācijas gada mēnesi, kurā nerezidents ir nodarbināts (darba attiecību ietvaros) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, nerezidenta ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā:
- virsniekiem – **2,5** mēneša minimālo darba algu apmērā;
- pārējam personālam – **1,5** mēneša minimālo darba algu apmērā.

Izmaksājot ienākumu, vispārējā gadījumā piemēro **25,5 % likmi**.

Ja uz nerezidentu attiecas citas valsts sociālās apdrošināšanas sistēma, tad nerezidenta mēneša darba algas **daļai, kas pārsniedz** vienu divpadsmito daļu **(8775 *euro*)** no noteiktā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta maksimālā apmēra **(2026. un 2027. gadā – 105 300 *euro*), piemēro 33 % likmi**.

Ja nerezidents ir uzskatāms par profesionālu sportistu saskaņā ar Sporta likuma 19. pantu, tad ienākumam izmaksas brīdī piemēro 25,5 % likmi.

Vispārējā gadījumā saskaņā ar nodokļu konvencijas 15. panta noteikumiem Latvijā būtu jāpiemēro iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums, ja nerezidents darba pienākumus veic ārpus Latvijā. Ja darbs tiek veikts Latvijā, Latvijas darba devēja labā, tad iedzīvotāju ienākuma nodokli piemēro Latvijā (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (15. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ja nerezidents veic darbu ārvalsts darba devēja labā Latvijā, tad iedzīvotāju ienākuma nodokli nepiemēro Latvijā (skatīt šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu) gadījumos, kad vienlaikus izpildās visi šādi nosacījumi:
- nerezidents uzturas Latvijā mazāk nekā 183 dienas 12 mēnešu periodā;
- darbu veic ārvalsts darba devēja labā;
- ārvalsts darba devējam nav pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā.

Ienākums no profesionālās darbības

Nerezidenta ar nodokli apliekamo ienākumu veido ienākums no profesionālās darbības, kas veikta rezidentu vai nerezidentu (ārvalstu komersantu) pastāvīgo pārstāvniecību labā Latvijas Republikā vai ārpus tās, no kura nodokli 25,5 % apmērā ietur izmaksas brīdī.

Profesionālā darbība ir jebkura neatkarīga profesionālu pakalpojumu sniegšana ārpus darba tiesiskajām attiecībām, arī zinātniskā, literārā, pasniedzēja, aktiera, režisora, ārsta, zvērināta advokāta, zvērināta revidenta, zvērināta notāra, zvērināta mērnieka, zvērināta taksatora, mākslinieka, komponista, mūziķa, konsultanta, inženiera, zvērināta tiesu izpildītāja, grāmatveža vai arhitekta darbība.

Piemērs.
*Latvijas kapitālsabiedrība noslēdz līgumu ar ārvalsts advokātu par Latvijas kapitālsabiedrības juridisko interešu pārstāvību tiesā ārvalstī. Par sniegto pakalpojumu advokātam noteikta atlīdzība **800 euro**.*

*Izmaksājot atlīdzību advokātam, Latvijas kapitālsabiedrība, piemērojot **25,5 %** likmi, ietur nodokli tieši no maksājamās summas:*

*Nodoklis: **800** × **25,5 %** = **204** euro*
*Advokātam izmaksājamā neto summa: **800** − **204** = **596 euro**.*

Vispārējā gadījumā nodokļu konvencijas noteikumi paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā nebūtu jāpiemēro, ja nerezidents pakalpojumu sniedz, neatrodoties Latvijā (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (14. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no mākslinieka un sportista profesionālās darbības

Nodokli, piemērojot 25,5 % likmi, izmaksas brīdī ietur no atlīdzības par nerezidentu – mākslinieku, sportistu vai treneru – profesionālo darbību Latvijā.

Nodokli ietur arī tad, ja rezidents atlīdzību izmaksā nerezidentam – juridiskajai personai –, kas nodrošina mākslinieku vai sportistu klātbūtni vai arī pārstāv tos.

Piemērs.
*Latvijas kapitālsabiedrība samaksā ārvalsts kapitālsabiedrībai **40 000 euro** par mūziķu uzstāšanos Latvijā. Samaksa ietver:*

- *atlīdzību mūziķiem: **35 000 euro***
- *atlīdzību ārvalsts kapitālsabiedrībai: **5000 euro***

*Veicot maksājumu ārvalsts kapitālsabiedrībai, Latvijas kapitālsabiedrība ietur nodokli **25,5 %** apmērā no mūziķu atlīdzības:*

- *Nodoklis: 35 000 × 25,5 % = **8925 euro***
- *Summa, kas tiek pārskaitīta ārvalsts kapitālsabiedrībai pēc nodokļa ieturēšanas: 40 000 − 8925 = **31 075 euro***

Nodokļu konvencijas noteikumi paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro, ja nerezidents minētos pakalpojumu sniedz, atrodoties Latvijā (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (17. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no pienākumu pildīšanas sabiedrības valdē vai padomē

Nerezidenta ienākumu no pienākumu pildīšanas Latvijā reģistrētas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības padomē vai valdē apliek ar nodokli, piemērojot 25,5 % likmi, izmaksas brīdī, ja šo ienākumu izmaksā Latvijā reģistrēta kapitālsabiedrība vai kooperatīvā sabiedrība.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver kapitālsabiedrības valdes locekļa domājamo ienākumu, kas atbilst minimālās mēneša darba algas apmēram, kad kapitālsabiedrībā nav bijis neviena darbinieka vai valdes locekļa, kas gūst atlīdzību, kura nav mazāka par minimālo mēneša darba algu, ja attiecīgā taksācijas gada mēneša apgrozījums ir lielāks par piecu minimālo mēneša darba algu apmēru.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā nav ietverams kapitālsabiedrības valdes locekļa domājamais ienākums:

- ja kāds valdes loceklis kapitālsabiedrībā, kā valdes loceklis citā kapitālsabiedrībā kārtējā mēnesī gūst atlīdzību, kura nav mazāka par normatīvajos aktos noteikto piecu minimālo mēneša darba algu apmēru, un abas kapitālsabiedrības ir vienā uzņēmumu grupā;

- tajā kalendāra gadā, kad kapitālsabiedrība reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā.

Ja nerezidents ienākumu no pienākumu pildīšanas Latvijā reģistrētas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības padomē vai valdē saņem no citas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, kas nav Latvijas rezidents, tad par šādi gūtu ienākumu nerezidents sniedz gada ienākumu deklarāciju un nodokli aprēķina rezumējošā kārtībā, piemērojot progresīvo nodokļa likmi.

Piemērs.
Ārvalsts kapitālsabiedrībai pieder kapitāla daļas Latvijā reģistrētā kapitālsabiedrībā. Valdes locekļa amatu Latvijas kapitālsabiedrībā ieņem nerezidents, kuru ārvalsts kapitālsabiedrība nosūta uz Latvijas kapitālsabiedrību, lai pildītu pienākumus.

Nerezidents nesaņem atlīdzību no Latvijas kapitālsabiedrības par valdes locekļa pienākumu pildīšanu, bet saņem atalgojumu no ārvalsts kapitālsabiedrības.

Nerezidenta gūto ienākumu no ārvalsts kapitālsabiedrības kvalificē kā ienākumu no pienākumu pildīšanas Latvijas kapitālsabiedrības valdē, kas saņemts no citas kapitālsabiedrības, kura nav Latvijas rezidents, un nodokli nerezidents maksā rezumējošā kārtībā, ***iesniedzot gada ienākumu deklarāciju*** *un piemērojot 25,5 % likmi.*

Nerezidenta ienākums no pienākumu pildīšanas Latvijā reģistrētas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības padomē vai valdē ir arī saistībā ar darba braucieniem un komandējumiem izmaksātās summas, kuras pārsniedz normatīvajos aktos, kas nosaka kārtību, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem un darbinieku darba braucieniem saistītie izdevumi, noteiktās normas.

Piemērs.
*Nerezidenta (kurš ir Latvijas kapitālsabiedrības valdes loceklis) pastāvīgā dzīvesvieta ir Tallinā. Nerezidents no Tallinas ierodas Rīgā, lai veiktu valdes locekļa darba pienākumus. Nerezidentu nosūta komandējumā uz Viļņu. Latvijas kapitālsabiedrība nerezidentam kompensē izdevumus par naktsmītni (Rīgā (****5 diennaktis, summa 350 euro****) un Viļņā (****2 diennaktis, summa 200 euro****)) un transportu (Tallina–Rīga un Rīga–Viļņa–Rīga), kā arī izmaksā dienas naudu* ***40 euro*** *par katru diennakti Rīgā un Viļņā. Tā kā nerezidenta ierašanās Rīgā no pastāvīgās dzīvesvietas Tallinā nav uzskatāma par komandējumu, apliekamajā ienākumā* ***ietver****:*

1) *dienas naudu Rīgā* ***200 euro*** *(****40 euro x 5 diennaktis****);*
2) *transporta izdevumus (Tallina–Rīga);*
3) *kompensācijas summu par naktsmītni Rīgā* ***350 euro****.*

Turklāt nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ***ietver*** *dienas naudas pārsnieguma summu Viļņā* ***((40 – 30) x 2 diennaktis)****.*
Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ***neietver****:*

1) *dienas naudu Viļņā, kas nepārsniedz normu (****30 euro x 2 diennaktis****);*
2) *transporta izdevumus (Rīga–Viļņa–Rīga);*
3) *kompensācijas summu par naktsmītni Viļņā* ***200 euro****.*

Nodokļu konvencijas noteikumi paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro, ja nerezidents atlīdzību saņem par pienākumu pildīšanu Latvijas kapitālsabiedrības labā, neatkarīgi no tā, kurā valstī nerezidents atrodas amata pienākumu pildīšanas laikā (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (16. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no personālsabiedrības

Personālsabiedrības peļņas daļas izmaksa, izņemot personālsabiedrības formā nodibināta alternatīvā ieguldījumu fonda peļņas daļas izmaksa, ir dividendei pielīdzināms ienākums.

Ar nodokli neapliek dividendēm pielīdzinātu ienākumu, ja par aprēķināto dividendēm pielīdzināmo ienākumu uzņēmuma līmenī no peļņas daļas, no kuras tiek maksāts dividendēm pielīdzināms ienākums, Latvijā ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu.

Ja dividendēm pielīdzināmam ienākumam ir piemērojams iedzīvotāju ienākuma nodoklis, piemēro 25,5 % likmi. Nodokli ietur ienākuma izmaksas vietā un iemaksā budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumā.

Par ienākuma gūšanas dienu no alternatīvo ieguldījumu fonda, kas ir nodibināts kā komandītsabiedrība, uzskata dienu, kad ienākums aprēķināts.

Ienākumam no alternatīvo ieguldījumu fonda, kas ir nodibināts kā komandītsabiedrība, piemēro 25,5 % likmi.

Ienākums no nekustamā īpašuma izmantošanas

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums ir ienākums **no Latvijā esoša nekustamā īpašuma** izmantošanas. Ja nerezidents Latvijas rezidentam iznomā ārvalstī esošu nekustamo īpašumu, tad vispārējā gadījumā nerezidenta ienākumam nav jāpiemēro iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā.

Ja nerezidents veic šādu saimniecisko darbību (nekustamā īpašuma iznomāšanu vai izīrēšanu), nerezidents reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs un aprēķina iedzīvotāju ienākuma nodokli rezumējošā kārtībā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.

Ja nerezidentam nerodas saimnieciskās darbības izdevumi vai tie ir nebūtiski, nodokļa maksātājs, gūstot ienākumu no nekustamā īpašuma iznomāšanas vai izīrēšanas, var nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs. Šajā gadījumā nodokļa maksātājs nav tiesīgs piemērot saimnieciskās darbības izdevumus un tajos iekļaut ar īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu saistītos izdevumus, izņemot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumus par attiecīgo nekustamo īpašumu.

Ja nerezidents ir reģistrējis saimniecisko darbību, ar nodokli apliekamo ienākumu aprēķina kā ieņēmumu no nekustamā īpašuma iznomāšanas vai izīrēšanas un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību. Nodokļa maksātājs veic saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaiti.

Saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus nodokļa maksātājs hronoloģiskā secībā uzskaita ieņēmumu uzskaites reģistrā, kurā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, attaisnojuma dokumenta numuru un datumu, darījuma dalībnieku (fiziskās personas vārdu un uzvārdu, juridiskās personas nosaukumu), darījuma aprakstu, darījuma summu un citu nepieciešamo informāciju.

Ja nerezidents gūst ienākumu no nekustamā īpašuma izmantošanas un ienākuma izmaksātājam nav iespējams iegūt informāciju par to, ka nerezidents ir reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs vai nerezidents ir izmantojis tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, ienākuma izmaksātājs izmaksas brīdī ietur nodokli, piemērojot 25,5 % likmi.

Ja nerezidents izmanto tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli, piemērojot 10 % likmi.

Nodokļu konvencijas noteikumi paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro ienākumam, kas gūts no Latvijā esoša nekustamā īpašuma (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (6. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no kapitāla aktīvu atsavināšanas

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums ir ienākums no Latvijā esoša nekustamā īpašuma atsavināšanas un citu kapitāla aktīvu atsavināšanas ienākums, **izņemot** ienākumu no publiskā apgrozībā esošu finanšu instrumentu atsavināšanas, arī no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību parāda vērtspapīru atsavināšanas.

Kapitāla aktīvi ir:

- akcijas, kapitāla daļas, pajas, ieguldījumi personālsabiedrībā un citi Finanšu instrumentu tirgus likumā minētie finanšu instrumenti;
- ieguldījumu fondu apliecības un citi pārvedami vērtspapīri, kas apliecina līdzdalību ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopējo ieguldījumu uzņēmumos;
- parāda instrumenti (parādzīmes, noguldījumu sertifikāti, komercsabiedrību emitēti īstermiņa parāda instrumenti) un citi naudas instrumenti, kas tiek tirgoti naudas tirgos;
- nekustamais īpašums (ieskaitot nekustamā īpašuma iegūšanas tiesības);
- uzņēmums Komerclikuma izpratnē;
- intelektuālā īpašuma objekti;
- ieguldījumu zelts un citi dārgmetāli, darījumu objekti valūtas tirdzniecības biržā vai preču biržā;
- kriptoaktīvi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē.

Ienākuma izmaksātāji – Latvijas Republikā reģistrēti komersanti, kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu (ārvalstu komersantu) pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes,

organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas – rezidenti, kuri reģistrēti kā saimnieciskās darbības veicēji, – ietur nodokli no nerezidenta ienākuma no kapitāla aktīvu atsavināšanas, piemērojot 3 % likmi.

Nodokli nerezidenta ienākumam no nekustamā īpašuma atsavināšanas piemēro neatkarīgi no tā, cik ilgu laika periodu nekustamais īpašums bijis nerezidenta īpašumā, **izņemot** citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidentam.

Citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidentam iedzīvotāju ienākuma nodokli nepiemēro:

- ienākumam no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas maksātāja īpašumā ir ilgāk par 60 mēnešiem un vismaz 12 mēnešus pēc kārtas līdz atsavināšanas līguma noslēgšanas dienai ir personas deklarētā dzīvesvieta;

- ienākumam no vienīgā nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas maksātāja īpašumā ir ilgāk par 60 mēnešiem un pēdējos 60 mēnešus līdz nekustamā īpašuma atsavināšanas dienai ir bijis maksātāja vienīgais nekustamais īpašums;

- ienākumam no nekustamā īpašuma atsavināšanas, kas radies saistībā ar mantas sadali laulības šķiršanas gadījumā, ja vismaz 12 mēnešus līdz atsavināšanas līguma noslēgšanas dienai tas ir bijis abu laulāto deklarētā dzīvesvieta;

- ienākumam no sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas, ja minētais īpašums ir maksātāja īpašumā ilgāk par 60 mēnešiem vai ja šis ienākums no jauna tiek ieguldīts funkcionāli līdzīgā nekustamajā īpašumā 12 mēnešu laikā pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas;

- ienākumam no vienīgā nekustamā īpašuma atsavināšanas, ja šis ienākums no jauna tiek ieguldīts funkcionāli līdzīgā nekustamajā īpašumā 12 mēnešu laikā pēc nekustamā īpašuma atsavināšanas vai arī pirms nekustamā īpašuma atsavināšanas.

Ja nerezidents gūst ienākumu no kapitāla aktīvu atsavināšanas no fiziskās personas, kura nav saimnieciskās darbības veicēja, nerezidents nodokli no šā ienākuma aprēķina un deklarāciju par ienākumu no kapitāla Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz līdz ienākuma gūšanas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam.

Kapitāla pieaugumu nosaka, no kapitāla aktīva atsavināšanas cenas atņemot iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā. Kapitāla pieauguma ienākumam piemēro 25,5 % likmi.

Nerezidenta ienākumam no likvidācijas kvotas nepiemēro iedzīvotāju ienākuma nodokli, ja Latvijā ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu.

Ja nerezidents saņem likvidācijas kvotu, kurai iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir jāpiemēro, kapitāla pieaugumu nosaka no atlīdzības, kas saņemta kā likvidācijas kvota, atņemot kapitāla aktīva iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā.

Ja no nerezidenta ienākuma no kapitāla atsavināšanas ir ieturēts nodoklis 3 % apmērā, nerezidentam ir tiesības vienlaikus iesniegt pārskata perioda deklarāciju par ienākumu no kapitāla pieauguma un gada kapitāla pieauguma ienākuma precizēšanas deklarāciju un nodokli pēc 25,5 % likmes aprēķināt no kapitāla pieaugumu, kuru nosaka, no kapitāla aktīva atsavināšanas cenas atņemot iegādes vērtību un kapitāla aktīvā veikto ieguldījumu vērtību kapitāla aktīva turēšanas laikā.

Šajā gadījumā nerezidents ir tiesīgs aprēķināt nodokli no kapitāla pieauguma, līdz pēctaksācijas gada 1. februārim iesniedzot pārskata perioda deklarāciju par ienākumu no kapitāla pieauguma un gada kapitāla pieauguma ienākuma precizēto deklarāciju.

Ja aprēķinātā nodokļa summa no kapitāla pieauguma ir mazāka nekā ienākuma izmaksātāja ieturētā nodokļa summa, nerezidentam veidojas nodokļa pārmaksa, kuru nerezidents ir tiesīgs atgūt.

Piemērs.
*Nerezidents 2026. gadā ir pārdevis nekustamo īpašumu Latvijas kapitālsabiedrībai par **100 000 euro**. Latvijas kapitālsabiedrībai kā ienākuma izmaksātājai ir pienākums no nerezidentam izmaksātā ienākuma ieturēt nodokli, piemērojot **3 %** likmi. Tādējādi Latvijas kapitālsabiedrība, izmaksājot nerezidentam ienākumu, **ietur** nodokli **3000 euro**.*
*Nerezidents pārdoto nekustamo īpašumu ir iegādājies 2012. gadā par **90 000 euro**. Kapitāla pieaugums ir:*
***100 000 – 90 000 = 10 000 euro**.*
*No kapitāla pieauguma aprēķinātais nodoklis, piemērojot **25,5 %** likmi, ir:*
***10 000 × 25,5 % = 2550 euro**.*
Nerezidents iesniedz deklarāciju par ienākumu no kapitāla pieauguma.
*Saskaņā ar deklarāciju aprēķinātais nodoklis ir **2550 euro**.*
*Nerezidentam veidojas nodokļa pārmaksa **450 euro** (starpība starp ieturēto nodokli un aprēķināto nodokli: **3000 – 2550 = 450 euro**).*

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro, ja nerezidents gūst ienākumu no Latvijā esoša nekustamā īpašuma pārdošanas (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (13. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no kustamā īpašuma izmantošanas

Ar nodokli, piemērojot 25,5 % likmi, apliek nerezidenta gūto ienākumu no tāda kustamā īpašuma izmantošanas, kas atrodas vai, šķērsojot Latvijas robežu, ir ievests valstī un kas ir iznomāts rezidentiem un ārvalstu komersantu pastāvīgajām pārstāvniecībām to saimnieciskās darbības veikšanai gan Latvijas teritorijā, gan ārvalstīs.

Ienākums no kustamā īpašuma izmantošanas neveido nerezidenta ar nodokli apliekamo ienākumu Latvijā, ja minētais kustamais īpašums nav ievests Latvijā un to izmanto saimnieciskajā darbībā tikai un vienīgi ārpus Latvijas.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums ir ienākums no Latvijā esoša kustamā īpašuma izmantošanas. Ja nerezidents veic šādu saimniecisko darbību (kustamā īpašuma iznomāšanu vai izīrēšanu), tas reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs un veic nodokļa maksājumus par gūtajiem ienākumiem rezumējošā kārtībā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.
Ar nodokli apliekamo ienākumu aprēķina kā ieņēmumu no kustamā īpašuma iznomāšanas un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību.

Ja nerezidents gūst ienākumu no kustamā īpašuma izmantošanas Latvijā un ienākuma izmaksātājam nav iespējams iegūt informāciju par to, ka nerezidents ir reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs vai nerezidents nav izmantojis tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, ienākuma izmaksātājs izmaksas brīdī ietur nodokli, piemērojot 25,5 % likmes.

Ja nerezidentam nerodas saimnieciskās darbības izdevumi vai tie ir nebūtiski, nerezidents, gūstot ienākumu no kustamā īpašuma iznomāšanas, var nereģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs, paziņojot par to Valsts ieņēmumu dienestam. Nodokļa maksātājs minētajā gadījumā nav tiesīgs piemērot saimnieciskās darbības izdevumus un tajos iekļaut ar īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu saistītos izdevumus.

Ja par nerezidentu ir informācija Valsts ieņēmumu dienesta publiskojamo datu bāzē, ka nerezidents izmanto tiesības nereģistrēt saimniecisko darbību, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli, piemērojot 10 % likmi.

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro, ja nerezidents gūst ienākumu no Latvijā esošas kustamās mantas izmantošanas (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (12. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Dividendes

Vispārējā gadījumā nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā neietver dividendes un dividendēm pielīdzinātu ienākumu, kā arī nosacītās dividendes, ja minētajām dividendēm uzņēmuma līmenī no peļņas daļas, no kuras tiek maksātas minētās dividendes, Latvijā ir samaksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis. Atbrīvojumu nepiemēro, ja uzņēmumu ienākuma nodoklis ir samaksāts saskaņā ar likumu "Par uzņēmumu ienākuma nodokli".

Dividendes ir ienākumi naudā vai citās lietās no akcijām vai citām no parādu saistībām neizrietošām tiesībām piedalīties šīs komercsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības peļņas sadalē. Dividendes nav ienākums naudā vai citās lietās, ko saņem komercsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības likvidācijas gadījumā.

Dividendei pielīdzināta izmaksa ir:

- kooperatīvās sabiedrības peļņas izmaksa sabiedrības biedriem atbilstoši viņu izmantoto kooperatīvās sabiedrības pakalpojumu apjomam;
- individuālā uzņēmuma (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības) pārskata gada un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas sadale;
- personālsabiedrības peļņas daļas izmaksa, izņemot personālsabiedrības formā nodibināta alternatīvā ieguldījumu fonda peļņas daļas izmaksu;

- pastāvīgās pārstāvniecības maksājumi nerezidentam, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, ja šie maksājumi nav uzskatāmi par nerezidenta izdevumiem, kas nodrošina pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību.

Nosacītās dividendes ir peļņas daļa (pārskata gada un iepriekšējo pārskata gadu nesadalītās peļņas daļa, tai skaitā tā daļa, par kuru izveidota rezerve), par kuru palielina iekšzemes uzņēmuma vai pastāvīgās pārstāvniecības dalībnieka (akcionāra) pamatkapitāla vai tam pielīdzināta kapitāla ieguldītās daļas apmēru vai daļu skaitu.

Ja dividendēm, dividendēm pielīdzināmam ienākumam vai arī nosacītām dividendēm ir piemērojams iedzīvotāju ienākuma nodoklis, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot 25,5 % likmi.

Par dividenžu ienākuma izmaksas dienu uzskata dienu, kad dividendes aprēķinātas.

Ja dividendes aprēķina par publiskajā apgrozījumā esošām akcijām, par dividenžu ienākuma izmaksas dienu uzskata dienu, kad dividendes izmaksātas.

Ieguldījumu pakalpojumu sniedzējam, kurš atvēris finanšu instrumentu kontu (vai ar kura starpniecību atvērts finanšu instrumentu konts) un kurš apkalpo šo kontu, ir pienākums ieturēt nodokli no akciju turētājam vai starpniekam izmaksātajām dividendēm par publiskajā apgrozībā esošām akcijām un ieskaitīt to valsts budžetā.

Dividendēm, kas izmaksātas, piemērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma $4.^2$ pantu, piemēro nodokļa likmi 6 % apmērā. Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma $4.^2$ pantu nodokļa maksātāji, kuru dalībnieki taksācijas periodā, kurā tiek aprēķinātas dividendes, ir tikai fiziskās personas, taksācijas periodā aprēķinātajam objektam (Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4. panta otrās daļas 1. punkta "a" apakšpunktā) ir tiesīgi izvēlēties piemērot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 3. panta piektajā daļā noteikto alternatīvo nodokļa likmi. Nosakot taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā objekta (Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4. panta otrās daļas 1. punkta "a" apakšpunktā) vērtību dala ar koeficientu 0,85.

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro, ja nerezidents gūst dividenžu ienākumu no Latvijas kapitālsabiedrības, tomēr parasti ir noteikta samazināta nodokļa likme (10 %) (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (10. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Procenti

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver procentu ienākumu un tam pielīdzināmu ienākumu, arī ar procentu ienākumu saistītu ienākumu, **izņemot**:

- procentu ienākumu no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību vērtspapīriem,
- procentu ienākumu, procentiem pielīdzināmo ienākumu, arī ar procentu ienākumu saistīto ienākumu no publiskā apgrozībā esošiem finanšu instrumentiem.

Ienākuma izmaksātājs no minētā ienākuma veida vispārējā gadījumā ietur nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot 25,5 % likmi.

Procentu ienākumam, no kura šā ienākuma izmaksātājs — Latvijas rezidents — ietur nodokli ienākuma izmaksas vietā, tiek piemērota 5 % likme, ja vienlaikus:

- izmaksa ir veikta ar ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja, tai skaitā centrālā vērtspapīru depozitārija, starpniecību par tādu finanšu instrumentu, kura emisijas organizētājs ir ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs, kuru uzrauga atvasināta publiska persona, kas regulē un uzrauga finanšu tirgus un to dalībniekus;

- saņēmējs ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, kurš nav saimnieciskās darbības veicējs;

- attiecīgais finanšu instruments nav iekļauts publiskajā apgrozībā.

Par procentu ienākuma izmaksas dienu uzskata dienu, kad fiziskajai personai rodas tiesības neierobežoti rīkoties ar attiecīgo ienākumu saskaņā ar noslēgto līgumu vai likumu un attiecīgais ienākums kļūst pieejams šai personai tās norādītajā veidā un kārtībā.

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro procentu ienākumam, kas rodas Latvijā, tomēr parasti ir noteikta samazināta nodokļa likme (10 %) (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (11. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Intelektuālais īpašums

Samaksa par intelektuālo īpašumu ir nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā.

Samaksa par intelektuālo īpašumu ir maksājums, ko nerezidents saņem kā kompensāciju:

- **par tiesībām izmantot autortiesības (ieskaitot blakustiesības) uz zinātnes, literatūras vai mākslas darbu (ieskaitot datorprogrammas, kinofilmas, videofilmas vai skaņu ierakstus, jebkuru patentu, firmas zīmi, dizainparaugu vai modeli, plānu, slepenu formulu vai procesu);**

- **par tiesībām izmantot ražošanas, komerciālās vai zinātniskās iekārtas vai par to izmantošanu;**
- **par informāciju attiecībā uz rūpniecisku, komerciālu vai zinātnisku darbību un pieredzi.**

Autortiesību un blakustiesību objektus un subjektus nosaka atbilstoši Autortiesību likumam, kā arī ievēro spēkā esošajās nodokļu konvencijās noteikto.

Piemērs.

*Nerezidents – Lietuvas rezidents – gūst ienākumu **6000 euro** no Latvijas kapitālsabiedrības par autordarba radīšanu.*
Latvijas un Lietuvas konvencijas dubultās aplikšanas ar nodokļiem un nodokļu nemaksāšanas novēršanai 12. pantā noteikts, ka autoratlīdzībai, kas rodas līgumslēdzējā valstī (Latvijā) un tiek izmaksāta otrās līgumslēdzējas valsts (Lietuvas) rezidentam, kurš ir šīs autoratlīdzības īstenais īpašnieks, tiks aplikta ar nodokļiem tikai otrajā valstī (Lietuvā).
Lietuvas rezidents ir ievērojis kārtību, kas noteikta Ministru kabineta 2001. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi", un Latvijas kapitālsabiedrībai iesniedzis Valsts ieņēmumu dienesta apstiprinātu Ministru kabineta 2001. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi" 1. pielikumu – rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai.
*Latvijas kapitālsabiedrība saskaņā ar nodokļu konvencijā noteikto, veicot maksājumu Lietuvas rezidentam, **nepiemēro** iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijā.*
Par Lietuvas rezidentam izmaksāto ienākumu Latvijas kapitālsabiedrība Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 4. pielikumu – pārskatu par fiziskās personas – nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto nodokli Latvijas Republikā.

Nerezidenta ienākumu no autoratlīdzības (honorāra) par zinātnes, literatūras un mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu darbu radīšanu apliek ar nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot 25,5 % likmi.

Minēto nodokļa likmi piemēro ienākumam, no kura var tikt atskaitītas noteiktās attaisnoto izdevumu normas, kas saistītas ar šo darbu radīšanu, izdošanu, izpildīšanu vai citādu izmantošanu.

Nerezidentam – fiziskajai personai – ir tiesības no autoratlīdzības (honorāra) summas atskaitīt zinātnes, literatūras un mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu autoru izdevumus, kuri saistīti ar šo darbu radīšanu, izdošanu, izpildīšanu vai citādu izmantošanu:

50 % par:

- dramatiskiem, muzikāli dramatiskiem darbiem, horeogrāfiskiem darbiem un to izpildījumiem;
- muzikāliem darbiem ar tekstu vai bez tā, apdarēm, muzikāliem aranžējumiem un to izpildījumiem;

- audiovizuāliem darbiem, ekranizācijām un to izpildījumiem;
- zīmējumiem, gleznieciības, tēlniecības, grafikas, lietišķās mākslas darbiem, dekorācijām, scenogrāfijas, dizaina, fotogrāfiskiem darbiem un citiem mākslas darbiem;
- par arhitektūras darbu skicēm, metiem, projektiem.

25 % par:

- literāriem darbiem (daiļliteratūras (prozas, dzejas, dramaturģijas), zinātniskiem, populārzinātniskiem, mācību un publicistikas darbiem, koncepcijām un runām) un to izpildījumiem, tai skaitā to izmantošanu presē un citos masu informācijas līdzekļos;
- scenārijiem un audiovizuālu darbu literāriem projektiem;
- tulkojumiem, anotācijām, referātiem, kopsavilkumiem, dramatizējumiem un darbu krājumiem.

Nodokļu konvencijās parasti noteikta samazināta nodokļa likme autoratlīdzību ienākumam, taču šo likmi piemēro autoratlīdzības kopsummai (bruto apmēram). Ja piemēro nodokļu konvencijās noteikto, šādas likumā noteiktās attaisnoto izdevumu normas autoratlīdzību ienākumam nepiemēro.

Piemērs.

*Nerezidents – Vācijas rezidents – gūst ienākumu **600 euro** no Latvijas kapitālsabiedrības par autordarba radīšanu, kuram piemērojama **25 % izdevumu norma**. Latvijas kapitālsabiedrība, izmaksājot minēto ienākumu, ietur nodokli **114,75 euro ((600 – 150 (izdevumu norma 25 %)) x 25,5 %)**.*

*Nerezidents Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz Ministru kabineta 2001. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi" 2. pielikumu – rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atmaksāšanai. Nerezidents piemēro nodokļu konvencijā noteikto nodokļa aprēķināšanas kārtību un nodokli aprēķina, piemērojot **10 % likmi – 60 euro**. Nerezidentam veidojas nodokļa **pārmaksa 54,75 euro**.*

Ja nerezidents atsavina intelektuālā īpašuma objektu (preču zīmes un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, patenti, dizainparaugi, autortiesības un citi objekti, kas uzskaitīti Autortiesību likumā, Patentu likumā, likumā "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" un citos intelektuālā īpašuma jomu regulējošajos normatīvajos aktos), kurš nav šīs personas radīts, tad maksājums, kas tiek saņemts par šāda intelektuālā īpašuma objekta atsavināšanu, nav uzskatāms par samaksu par intelektuālo īpašumu. Šāds ienākums ir uzskatāms par ienākumu no kapitāla pieauguma.

No maksājumiem par pārējiem intelektuālā īpašuma veidiem, kuriem nepiemēro attaisnoto izdevumu normas, nodokli izmaksas brīdī ietur, piemērojot 5 % likmi.

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro autoratlīdzībai, kas rodas Latvijā, tomēr parasti ir noteikta samazināta nodokļa likme (10 %) (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (12. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Ienākums no augoša meža vai kokmateriālu atsavināšanas

Nerezidenta gūto ienākumu no nerezidenta īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, kā arī atbalsta summas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem meža īpašniekiem, kuriem meža apsaimniekošana nav saimnieciskās darbības veids, apliek ar nodokli ienākuma izmaksas brīdī, piemērojot 10 % likmi.

Ja nerezidents gūst ienākumu no augoša meža atsavināšanas, pirms nodokļa aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita ar meža atjaunošanu saistītos izdevumus, piemērojot izdevumu normu 25 % apmērā no izmaksājamās summas.

Ja nerezidents gūst ienākumu no kokmateriālu pārdošanas, pirms nodokļa aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaita ar meža atjaunošanu saistītos izdevumus, piemērojot izdevumu normu 50 % apmērā no izmaksājamās summas.

Nodokļu konvencijas noteikumi vispārīgā gadījumā paredz, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro ienākumam no mežkopības no Latvijā esoša nekustamā īpašuma (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (6. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Personāla noma

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver iznomāta personāla ienākumu vai tam pielīdzinātu ienākumu neatkarīgi no tā, kas fiziskās personas labā saņem šo ienākumu.

Par personālu uzskata jebkuru fizisko personu, kuru cita persona (personāla iznomātājs) piesaista, lai veiktu darbu personāla nomnieka labā neatkarīgi no tā, vai starp personāla iznomātāju un attiecīgo fizisko personu ir darba tiesiskās attiecības.

Par personāla nomu uzskata personāla iznomātāja, kas nav Latvijas rezidents vai nerezidenta pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā, personāla nosūtīšanu apmaiņā pret atlīdzību Latvijas rezidentam vai nerezidenta pastāvīgajai pārstāvniecībai Latvijā, lai šis personāls veiktu darbības saistībā ar personāla nomnieka saimniecisko vai profesionālo darbību Latvijā vai ārvalstīs, ja konstatē vismaz vienu no šādām pazīmēm:

- personāla nomnieks **atbild par darba kopējo vadību un uzraudzību vai darba rezultātu**;
- personāla nomnieks nosaka **iznomātā personāla skaitu un kvalifikāciju**;
- personāla **integrācija** personāla nomnieka uzņēmumā. Integrācija uzņēmumā šā panta izpratnē ir darba vai atpūtas vietas esība, pienākums ievērot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus;
- **atlīdzību** par personāla nomu **aprēķina** atbilstoši iznomātā personāla **darba laikam, paveiktajam darbam vai citām attiecībām** starp personāla iznomātāja atlīdzību un personāla darba samaksu;
- personāla nomnieks **nodrošina** personālu ar lielāko daļu **pamatlīdzekļu, darbarīku un materiālu**.

Personāla nomnieks aprēķina nodokli par iznomātā personāla ienākumu, pamatojoties uz personāla iznomātāja iesniegtu dokumentāri apliecinātu informāciju:

- kas ļauj identificēt iznomāto personālu (vārdu, uzvārdu, dzimšanas datumu, pastāvīgo dzīvesvietu vai nodokļu maksātāja reģistrācijas numuru vai citas ziņas);
- darba samaksu;
- citu informāciju par gūto ienākumu.

Personāla nomnieku identificē, **ņemot vērā atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību**, nevis tikai juridisko formu. Jāizvērtē, vai pēc personāla nomnieka un personāla iznomātāja noslēgtā līguma personāls tiek nodots citai personai, lai veiktu darbības saistībā ar šīs citas personas saimniecisko vai profesionālo darbību Latvijā vai ārvalstī (šādā gadījumā par personāla nomnieku ir atzīstama šī cita persona, kuras labā personāls veic darbu).

Piemērs.
Latvijas kapitālsabiedrība "A" noslēdz līgumu ar ārvalsts komersantu līgumu par to, ka ārvalsts komersanta darbinieki sniegs Latvijas kapitālsabiedrībai "A" pakalpojumu Latvijā. Pēc tam Latvijas kapitālsabiedrība saskaņā ar līgumu starp Latvijas kapitālsabiedrību "A" un Latvijas kapitālsabiedrību "B", ārvalsts kapitālsabiedrības darbinieki veic darbu Latvijas kapitālsabiedrības "B" labā.
Šādā situācijā, izpildoties personāla nomas definīcijai un pazīmēm, būtu izvērtējams, vai Latvijas kapitālsabiedrība "B" attiecīgi ir vai nav uzskatāma par personāla nomnieku, kuram jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā.

Saskaņā ar nodokļu konvencijas noteikumiem vispārīgā gadījumā iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā jāpiemēro personāla nomas ienākumam par nerezidenta darbu, kas tiek veikts Latvijā (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (15. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Pensija

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā ir pensija, kas izmaksāta saskaņā ar Latvijas likumiem. No pensijas nodokli ietur izmaksas brīdī, piemērojot 25,5 % likmi, nerezidenta pensijai vispārējā gadījumā nepiemēro pensionāra neapliekamo minimumu.

Pensijai pielīdzināmu ienākumu ietver nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā. Pensijai pielīdzināms ienākums ir apdrošināšanas atlīdzība, ko apdrošinātajam izmaksā saskaņā ar mūža pensijas apdrošināšanas līgumu (ar uzkrāto fondētās pensijas kapitālu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam).

Nerezidentam, kas ir **citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents**, pensionāra neapliekamo minimumu **piemēro**, ja izpildās vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

- nerezidents taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem;
- nerezidenta taksācijas gada kopējais ienākumu (kuriem Latvijā piemērotu progresīvo iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi) apmērs, kas gūts rezidences valstī un ārvalstīs, nepārsniedz rezidences valstī noteikto neapliekamā minimuma vai līdzīga atbrīvojuma slieksni.

Ja izpildās kāds no minētajiem nosacījumiem, tad nerezidentam, kas ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, pensionāra neapliekamo minimumu **piemēro dalīti**. **Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra** taksācijas gada laikā piemēro uz attiecīgo taksācijas gada kalendāra mēnesi attiecināmo pensionāra neapliekamā minimuma daļu **vienas divdesmit ceturtās daļas apmērā** (**500 *euro***) no likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 12. panta piektajā daļā noteiktā pensionāra neapliekamā minimuma.

Pensionāra neapliekamā minimuma atlikušo daļu maksātājam – nerezidentam, kas ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, – piemēro rezumējošā kārtībā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.

Katrā konkrētajā nodokļu konvencijā var būt paredzēta atšķirīga iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana pensijai (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas (18. un 19. panta) noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Citi ienākuma veidi

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver Latvijā esošas personiskās palīgsaimniecības, piemājas saimniecības, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības ienākumu no lauksaimnieciskās ražošanas. Par šādu ienākuma veidu nodokli aprēķina, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju. Vispārējā gadījumā nodokļu konvencijas (13. panta) noteikumi neierobežo šādam ienākumu veidam piemērot iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijā.

Piemērs.
Lietuvas rezidentam reģistrēta lauksaimnieciskā darbība Lietuvā. Lietuvas rezidenta saražoto lauksaimniecības produkciju nopērk Latvijas kapitālsabiedrība.
Tā kā nerezidents gūst ienākumu no Lietuvā esošas lauksaimnieciskās ražošanas, nodokli nerezidenta gūtajam ienākumam nepiemēro.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver apdrošināšanas atlīdzību, kas saskaņā ar dzīvības, veselības un negadījuma apdrošināšanas līgumu, kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs (vai cits apdrošinājuma ņēmējs – juridiskā persona), izmaksāta, pienākot apdrošināšanas līgumā noteiktā līguma termiņa beigām vai laužot līgumu pirms termiņa beigām. Minētajam ienākumam izmaksas brīdī piemēro 25,5 % likmi.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver papildpensijas kapitālu, kas veidojies no darba devēja veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un izmaksāts pensiju plānu dalībniekiem. Minētajam ienākumam piemēro 25,5 % likmi, nodokli ietur ienākuma izmaksas brīdī.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā ir nekustamā īpašuma vērtības pieaugums vai tā daļa, kura iegūta, beidzoties nomas līgumam, un kuru nodrošināja iznomātajā īpašumā nomnieka veiktie rekonstrukcijas, restaurācijas, renovācijas, uzlabošanas vai citi kapitālie ieguldījumi, ja minēto pieaugumu vai tā daļu nodokļa maksātājs nav kompensējis nomniekam. Nerezidents iedzīvotāju ienākuma nodokli maksā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju. Ienākumam piemēro 25,5 % likmi. Par minētā ienākuma gūšanas dienu uzskata nomas līguma pārtraukšanas dienu.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā ir ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas. Par ienākuma gūšanas dienu no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas uzskata dienu, kad papildpensijas saņēmējs saņem maksājumu no privātā pensiju fonda, piemēro 25,5 % likmi.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā ir ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu. Par minētā ienākuma gūšanas dienu uzskata dienu, kad pieprasīto apdrošināšanas atlīdzību izmaksā. Izmaksājot minēto ienākumu, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli, piemērojot 25,5 % likmi.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums ir ienākums no mūža pensijas apdrošināšanas līgumiem (ar uzkrāto fondētās pensijas kapitālu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam), kas veidojas no apdrošinātāja piešķirtajām gratifikācijām. Izmaksājot minēto ienākumu, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli, piemērojot attiecīgi 25,5 % likmi.

Nerezidenta ar nodokli apliekamais ienākums Latvijā ir ienākumam pielīdzināmi aizdevumi. Ienākumam pielīdzina aizdevumu (tā daļu), ko fiziskā persona, kas aizdevumu neņem saimnieciskās darbības ietvaros, nav atmaksājusi sešu mēnešu laikā pēc aizdevuma līgumā noteiktā aizdevuma atmaksas termiņa, bet ne ilgāk kā 66 mēnešu laikā no aizdevuma izsniegšanas dienas. Ienākuma izmaksātājs izmaksas brīdī piemēro 25,5 % likmi. Ja nerezidents ir aizdevēja darbinieks, valdes vai padomes loceklis, papildus piemēro 22 % likmi. Vispārējā gadījumā par ienākuma izmaksas dienu uzskata termiņa vai 66. mēneša pēdējo dienu (no aizdevuma izsniegšanas dienas), ja aizdevuma līgumā noteiktais aizdevuma atmaksas termiņš pārsniedz 60 mēnešus.

Samazinātu aizdevuma procentu maksājumu radīto ienākumu ietver nerezidenta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajā ienākumā. Ienākumam piemēro 25,5 % likmi. Par ienākuma izmaksas dienu uzskata katra taksācijas gada pēdējo dienu.

Ja aizdevumu pielīdzina ienākumam, par ienākumu uzskata arī aizdevuma līgumā noteiktos, bet faktiski nesamaksātos procentu maksājumus (nesamaksāto procentu maksājumu daļu). Šajā gadījumā par ienākuma izmaksas dienu uzskata termiņa vai 66. mēneša pēdējo dienu (no aizdevuma izsniegšanas dienas), ja aizdevuma līgumā noteiktais aizdevuma atmaksas termiņš pārsniedz 60 mēnešus.

Nerezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā ietver ienākumu no metāllūžņu pārdošanas. Minētā ienākuma izmaksātājam ir pienākums ieturēt nodokli izmaksas vietā, piemērojot 10 % likmi.

Ja nerezidents gūst tādu ienākuma veidu, kas nav minēts nodokļu konvencijas pantā, kas nosaka nodokļa piemērošanu konkrētam ienākuma veidam, tad ir piemērojams nodokļu konvencijas pants "Citi ienākumi" (skatīt konkrētās nodokļu konvencijas noteikumus un šā metodiskā materiāla sadaļu par nodokļu konvencijas noteikumu piemērošanu).

Attaisnotie izdevumi, atvieglojumi un neapliekamais minimums

Nerezidentam, kurš ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents un taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem, ir tiesības ar nodokli apliekamo ienākumu samazināt par:

- nomaksātā **sociālā nodokļa** summu un **valsts sociālās apdrošināšanas maksājumiem** vai pēc būtības līdzīgiem citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai Eiropas Ekonomikas zonas valstu normatīvajos aktos noteiktiem maksājumiem;
- **solidaritātes nodokli**;
- izdevumiem par maksātāja un viņa ģimenes locekļu **kvalifikācijas paaugstināšanu, specialitātes iegūšanu, izglītības iegūšanu**, tai skaitā interešu izglītības programmu apgūšanu bērniem, par **medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu** izmantošanu un veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumiem apdrošināšanas sabiedrībām, kas izveidotas un darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumu;
- summu, kas **ziedojuma vai dāvinājuma** veidā nodota **budžeta iestādei vai Latvijas Republikā reģistrētai biedrībai, nodibinājumam, reliģiskai organizācijai vai to iestādei, kurai piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss**, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, ar kuru Latvija ir noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā, reģistrētai nevalstiskai organizācijai, kura darbojas Latvijas sabiedriskā labuma organizācijas nosacījumiem pielīdzināmā statusā saskaņā ar attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts normatīvajiem aktiem;
- **zinātnes, literatūras un mākslas darbu, atklājumu, izgudrojumu un rūpniecisko paraugu autoru un izpildītāju izdevumiem**, kuri saistīti ar šo darbu radīšanu, izdošanu, izpildīšanu vai citādu izmantošanu un par kuriem autori un izpildītāji saņem autoratlīdzību (honorāru);
- saskaņā ar likumu "Par privātajiem pensiju fondiem" izveidotajos privātajos pensiju fondos vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs, vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstīs reģistrētajos privātajos **pensiju fondos izdarītajām iemaksām**;
- **apdrošināšanas prēmiju maksājumiem**, kas atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) izdarīti apdrošināšanas sabiedrībai, kura nodibināta un darbojas saskaņā ar Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumu, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētajai apdrošināšanas sabiedrībai;
- summām, kas atbilstoši Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumam **ziedojuma vai dāvinājuma** veidā nodotas Latvijas Republikā reģistrētai **politiskajai partijai vai politisko partiju apvienībai**.

Nerezidentam, kurš nav citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, ir tiesības ar nodokli apliekamo ienākumu samazināt par šā metodiskā materiāla iepriekš minētajiem attaisnotajiem izdevumiem, **izņemot**

izdevumiem par nerezidenta un viņa ģimenes locekļu kvalifikācijas paaugstināšanu, specialitātes iegūšanu, izglītības iegūšanu, medicīnas un ārstniecisko pakalpojumu izmantošanu un veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumiem apdrošināšanas sabiedrībām.

Ja nerezidents saņem algota darba ienākumu, pirms darbinieka ienākuma aplikšanas ar nodokli no mēneša ienākuma apmēra atskaita:
- nomaksātā sociālā nodokļa summu;
- privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas;
- apdrošināšanas prēmiju maksājumus.

Nerezidentam nav tiesību uz likumā noteiktajiem nodokļa atvieglojumiem, izņemot nerezidentu, kurš ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents un taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem.

Nerezidentam, kurš ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents un taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem, ir tiesības piemērot neapliekamo minimumu.

Nerezidents, kurš, būdams citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem un vēlas piemērot taksācijas gada neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, kurus ienākuma izmaksātājam nav bijušas tiesības piemērot, **ir tiesīgs iesniegt gada ienākumu deklarāciju** un piemērot neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Piemērs.
Nerezidents (Igaunijas rezidents), veicot algotu darbu Latvijā, gūst 80 % no visiem pasaulē gūtajiem ienākumiem. Personai ir apliecinājums no Igaunijas nodokļu administrācijas, ka 80 % no visiem gūtajiem ienākumiem ir gūti tikai Latvijā un persona Igaunijā nav izmantojusi analoģiskus atskaitījumus Latvijas apliekamā ienākuma samazinājumiem (neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām, attaisnotos izdevumus). Šādā situācijā nerezidents ir tiesīgs iesniegt gada ienākumu deklarāciju un piemērot neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Maksājumi zemu nodokļu valstīs reģistrētām personām

Iedzīvotāju ienākuma nodokli ietur, piemērojot 25,5 % likmi, no visiem maksājumiem, ko **fiziskās personas – Latvijas rezidenti vai nerezidenti, kuriem ir pienākums iesniegt Latvijā gada ienākumu deklarāciju**, – izmaksā juridiskajām, fiziskajām un citām personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu un beznodokļu valstīs vai teritorijās, ieskaitot maksājumus šo personu pārstāvjiem vai trešo personu kredītiestāžu kontos un maksājumus, kas veikti savstarpējo norēķinu ieskaita veidā, izņemot maksājumus par preču piegādēm personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu un beznodokļu valstīs vai teritorijās, ja

preces ir attiecīgās zemu nodokļu vai beznodokļu valsts vai teritorijas izcelsmes preces.

Ar sarakstu, kurā minētas zemu nodokļu un beznodokļu valstis vai teritorijas, var iepazīties Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļvietnes sadaļā "Sākums" – "Nodokļi" – "Uzņēmumu ienākuma nodoklis" – "Informatīvie un metodiskie materiāli" – "Par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām".

Nodokļa ieturēšanas diena ir diena, kad ienākuma izmaksātājs veic faktisko maksājumu nerezidentam, vai arī diena, kad izdarīts kreditora – nerezidenta – saistību samazinājums, veicot nodokļa ienākuma izmaksātāja un nerezidenta savstarpējo norēķinu ieskaitu, vai arī diena, kad notiek konkrētā kreditora saistību nodošana.

Maksājumi ir jebkuri maksājumi, kas samazina šo maksājumu izdarītāja apliekamo ienākumu neatkarīgi no tā, vai tie veikti, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus, skaidrā naudā vai citās lietās, vai arī savstarpējo norēķinu ieskaita veidā.

Ieturēto nodokli ienākuma izmaksātājs iemaksā budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumā. Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības atļaut neieturēt nodokli no tiem maksājumiem, no kuriem ir ieturams nodoklis, ja šo maksājumu izmaksātājs pamatoti pierāda, ka minētie maksājumi nav izdarīti, lai samazinātu šā maksātāja apliekamo ienākumu un nemaksātu vai samazinātu Latvijā maksājamos nodokļus. Valsts ieņēmumu dienests piešķirto atļauju anulē, ja nodokļu administrēšanas procesā ir ieguvis informāciju, kas liecina par darījuma patieso apstākļu slēpšanu.

Lai saņemtu Valsts ieņēmumu dienesta atļauju nepiemērot nodokli, nodokļu maksātājs iesniegumā:

- norāda darījumu raksturu, būtību un piemērojamās cenas;
- paskaidro, kādi apstākļi ir noteikuši nepieciešamību veikt darījumus ar personu beznodokļu vai zemu nodokļu valstī vai teritorijā;
- apliecina, ka minētais darījums nenotiek, lai samazinātu Latvijas nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu vai nemaksātu nodokļus Latvijas Republikā;
- apliecina, ka Latvijas nodokļa maksātājs vai ar nodokļa maksātāju saistītās personas vai uzņēmumi nav tieši vai netieši (izmantojot līdzdalību citā personā vai vairākās citās personās vai citā veidā) līdzdalībnieki personā – maksājumu saņēmējā;
- dokumentāri identificē personas, kuras tiešā vai netiešā veidā (izmantojot līdzdalību citā personā vai vairākās citās personās vai citā veidā) ir personas – maksājumu saņēmējas – faktiskie īpašnieki.

Nodokļa maksātājs minētajā iesniegumā norāda arī jebkuru citu būtisku informāciju.

Ja Valsts ieņēmumu dienests pieprasa, nodokļa maksātājs pēc darījuma veikšanas iesniedz dokumentus vai to kopijas (piemēram, līgumus, muitas deklarācijas, preču transporta pavadzīmes), kas apliecina darījumu faktisko izpildi.

Ja Valsts ieņēmumu dienests izsniedz atļauju neieturēt nodokli no maksājumiem, kurus izmaksā juridiskajām, fiziskajām un citām personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu un beznodokļu valstīs vai teritorijās, bet minētie ienākumi veido nerezidenta ar nodokli apliekamo ienākumu saskaņā ar citām likuma normām, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli, piemērojot attiecīgajam ienākuma veidam noteikto nodokļa likmi.

Nodokļu konvenciju piemērošana

Piemērojot nodokli nerezidenta gūtajam ienākumam Latvijā, ievēro spēkā esošajās nodokļu konvencijās noteikto.

Ja nodokļu konvencijā ir paredzēti citādi nosacījumi nekā Latvijas Republikas nodokļu likumos, ir piemērojams nodokļu konvencijā noteiktais. Ja nodokļu konvencija nosaka likmes, kas ir augstākas par Latvijas Republikas nodokļu likumos noteiktajām likmēm, piemēro likumā noteiktās likmes, tostarp arī atbrīvojumu no nodokļa maksāšanas (tas ir, likumā nav paredzēta iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana).

Ja nodokļu konvencijā noteiktās likmes ir zemākas par Latvijas Republikas nodokļu likumos noteiktajām likmēm vai tajā ir noteikti atbrīvojumi no aplikšanas ar nodokli, tad nodokļu konvencijā noteiktā nodokļu atvieglojumu piemērošana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi" (turpmāk – Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumi Nr. 178) noteikto kārtību.

Lai piemērotu nodokļu konvencijā noteikto maksājumu aplikšanu ar nodokļiem pēc samazinātās likmes vai atbrīvojumu no aplikšanas ar nodokļiem Latvijā, maksājumu saņēmējs iesniedz izmaksātājam aizpildītu vienu no šādiem dokumentiem:

- Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai (Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 1. pielikums);
- otras līgumslēdzējas valsts noteikta parauga rezidences apliecību, ja nerezidents minēto apliecību iesniedz kopā ar aizpildītu Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 1. pielikumā norādītās rezidences apliecības I, II, III un IV daļu un ja tiek izpildīti šādi nosacījumi:
  - otras līgumslēdzējas valsts rezidences apliecībā vai līdzīgā dokumentā ir iekļauta šāda informācija:
  - maksājumu saņēmēja vārds un uzvārds, adrese, pases (personu apliecinoša dokumenta) numurs un izdošanas datums;
  - maksājumu saņēmēja rezidences valsts kompetentās iestādes apstiprinājums, ka maksājumu saņēmējs ir attiecīgās valsts rezidents saskaņā ar konkrēto nodokļu konvenciju un ir tiesīgs izmantot pieprasītos nodokļu atvieglojumus;
  - taksācijas gads (periods), uz kuru attiecas maksājumu saņēmēja rezidences valsts kompetentās iestādes apstiprinājums;
- otras līgumslēdzējas valsts rezidences apliecība vai līdzīgs dokuments ir vienā vai vairākās svešvalodās, no kurām viena ir angļu valoda, vai maksājumu saņēmējs kopā ar attiecīgo dokumentu iesniedz tulkojumu latviešu valodā.

Atvieglojumu apliecības derīguma termiņš ir **pieci gadi no datuma, ar kuru tiek pieprasīts piemērot maksājuma aplikšanu** ar nodokli pēc samazinātās likmes vai atbrīvojumu no aplikšanas ar nodokļiem, ja Valsts ieņēmumu dienests un otras līgumslēdzējas valsts kompetentā iestāde informācijas apmaiņas gaitā nav noskaidrojušas, ka izsniegtās apliecības derīguma termiņš ir īsāks.

Ja tiek noskaidrots, ka derīguma termiņš ir īsāks, Valsts ieņēmumu dienests rakstveidā informē izmaksātāju par atvieglojumu apliecības derīguma termiņa beigām.

Ja maksājuma saņēmējam izmaksātā viena maksājuma summa vai izmaksāto maksājumu kopsumma taksācijas gadā **nepārsniedz 5000 *euro***, izmaksātājs nodokļu konvencijā noteiktos nodokļu atvieglojumus piemēro, pamatojoties uz otras līgumslēdzējas valsts noteikta parauga rezidences apliecību, ja tajā ir iekļauta šāda informācija (šādā gadījumā izmaksātājam nav jāiesniedz minētie dokumenti apstiprināšanai Valsts ieņēmumu dienestā):

- maksājumu saņēmēja vārds un uzvārds (personām, kas nav fiziskās personas, – firma (nosaukums)), adrese, pases (personu apliecinoša dokumenta) vai reģistrācijas apliecības numurs un izdošanas datums;
- taksācijas gads (periods), uz kuru attiecas maksājumu saņēmēja rezidences valsts kompetentās iestādes apstiprinājums.

Maksājumu saņēmējs ienākuma izmaksātājam iesniegtajā atvieglojumu apliecībā apliecina rezidences statusu maksājumu izmaksas dienā.

Informācija par rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai – vispārējā gadījumā:

Konvencijās noteikto nodokļu atvieglojumu piemērošana	1) nerezidents – ienākuma saņēmējs – ienākuma izmaksātājam (Latvijas rezidentam) iesniedz aizpildītu rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai; 2) ienākuma izmaksātājs no nerezidenta saņemtās apliecības – iesnieguma nodokļu atvieglojumu piemērošanai – eksemplārus iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu (ja maksājumu kopsumma gadā **nepārsniedz 5000 *euro***, tad Valsts ieņēmumu dienesta apstiprinājums nav nepieciešams); 3) Valsts ieņēmumu dienests izskata saņemto apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai – un ne vēlāk kā 30 dienu laikā no saņemšanas to apstiprina vai sniedz rakstveidā motivētu atteikumu to apstiprināt.
Apliecības – iesnieguma nodokļu atvieglojumu piemērošanai – **derīguma termiņš**	**Pieci gadi** no tās apstiprināšanas dienas, ja informācijas apmaiņas rezultātā nav noskaidrots, ka izsniegtās apliecības – iesnieguma nodokļu atvieglojumu piemērošanai – derīguma termiņš ir īsāks. Pēc paziņojuma saņemšanas Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā vai apstiprinātās atvieglojumu apliecības saņemšanas izmaksātājs, sākot ar dienu, ar kuru pieprasīts piemērot nodokļu atvieglojumus, nodokļus no maksājumiem ir tiesīgs piemērot saskaņā ar nodokļu konvenciju.

Piemērs.
Čehijas rezidents, atrodoties Čehijā, sniedz Latvijas kapitālsabiedrībai neatkarīgu profesionālo pakalpojumu. Maksājums par sniegto pakalpojumu tiek noteikts ***6000 euro****.*
Viens no nerezidentu ar nodokli apliekamajiem ienākumiem ir ienākums no profesionālās darbības, kas veikta Latvijas Republikas rezidentu vai nerezidentu pastāvīgo pārstāvniecību labā Latvijas Republikā vai ārpus tās. Tādējādi Latvijas kapitālsabiedrībai no šāda ienākuma nodoklis būtu jāietur izmaksas brīdī un vajadzētu iemaksāt budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā.
Tomēr, tā kā Latvija un Čehija ir noslēgušas nodokļu konvenciju, tad, ievērojot nodokļu konvencijas normas, ja Čehijas rezidents sniedz neatkarīgu individuālo pakalpojumu Latvijas kapitālsabiedrībai ārpus Latvijas, tad šāda veida ienākums (ienākums no neatkarīgu individuālo pakalpojumu sniegšanas) ar ienākuma nodokli tiks aplikts tikai fiziskās personas rezidences valstī – Čehijā.
Lai piemērotu konvencijā noteiktos nodokļu atvieglojumus, Čehijas rezidents līdz dienai, kad iesniedzama uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija par pārskata periodu iesniedz izmaksātājam aizpildītu noteikta parauga rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai (Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 1. pielikums).

Ja nodoklis no maksājumiem nerezidentam ir ieturēts saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" tiesību normām, tad nerezidentam ir tiesības atgūt pārmaksāto nodokļa summu trīs gadu laikā, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestā aizpildītu rezidenta apliecību – iesniegumu nodokļu atmaksāšanai (Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 2. pielikums).

Ja otras līgumslēdzējas valsts kompetentā iestāde nevar apstiprināt Ministru kabineta 30.04.2001. noteikumu Nr. 178 2. pielikumā norādīto rezidences apliecību, nerezidents minēto apliecību iesniedz ar aizpildītu I, II, III un IV daļu un pievieno otras līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes apstiprinātu noteikta parauga rezidences apliecību vai līdzīgu dokumentu.

Valsts ieņēmumu dienests izskata minētos dokumentus un atmaksā pārmaksāto nodokļu summu, ja otras līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes noteikta parauga rezidences apliecībā vai līdzīgā dokumentā ir iekļauta šāda informācija:
- maksājumu saņēmēja vārds un uzvārds, adrese, pases (personu apliecinoša dokumenta) numurs un izdošanas datums;
- maksājumu saņēmēja rezidences valsts kompetentās iestādes apstiprinājums, ka maksājumu saņēmējs ir attiecīgās valsts rezidents saskaņā ar Latvijas un šīs valsts nodokļu konvenciju un ir tiesīgs izmantot pieprasītos nodokļu atvieglojumus;
- taksācijas gads (periods), uz kuru attiecas maksājumu saņēmēja rezidences valsts kompetentās iestādes apstiprinājums.

Pārskati un deklarācijas

Komersanti, kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu (ārvalstu komersantu) pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas vai kā darba devēji nodarbina uz darba līguma pamata nerezidentu, izmaksājot nerezidentam ar nodokli apliekamus ienākumus, no kuriem nodokli ietur izmaksas brīdī, iesniedz Ministru kabineta

2010. gada 21. septembra noteikumos Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" noteikto pārskatu par fiziskās personas – nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto nodokli Latvijas Republikā (4. pielikums).

Nerezidentu pārskatā norāda faktiskos datus par izmaksātiem ienākumiem, ko nerezidents saņēmis arī natūrā vai pakalpojumu veidā par darbu vai cita veida darbību taksācijas gadā, kā arī ieturēto nodokli. Ienākuma izmaksātājs pārskatā sniedz pilnīgu un precīzu informāciju par ienākuma izmaksātāju, nerezidentiem – ienākuma guvējiem, nerezidentu gūto ienākumu un samaksāto ienākuma nodokli Latvijas Republikā, obligāti aizpildot visas pārskata ailes.

Nerezidentu pārskatu iesniedz ne vēlāk kā līdz ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam. Pārskatu iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā arī tad, ja saskaņā ar konkrēto nodokļu konvenciju nerezidenta ienākumam piemērots atbrīvojums no nodokļa ieturēšanas (maksāšanas).

Piemērs.
*2026. gada janvārī Latvijas kapitālsabiedrība izmaksāja autoratlīdzību Igaunijas rezidentam **1000 euro** un veica samaksu **1500 euro** Somijas rezidentam par sniegto pakalpojumu, kas tika sniegts Igaunijā.*
*Attiecībā uz abiem ienākuma veidiem piemērots nodokļu konvencijā noteiktais. Ievērojot katrā konkrētajā nodokļu konvencijā minētos nosacījumus, **Igaunijas rezidenta** ienākumam piemērots nodoklis **10 % apmērā**, savukārt **Somijas rezidenta ienākums atbrīvots** no nodokļa samaksas Latvijā.*
Latvijas kapitālsabiedrība sagatavo un iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā šādu informāciju:

Ienākuma veids (kods)*	ATVK kods	Izmaksas datums*	Ienākuma summa*	Nodokļa likme (%)*	Nodokļa summa*	
8	9	10	11	12	13	
12		16	1000,00	10,00	100,00	✕
7		31	1500,00	0,00	0,00	✕

Piemērs.
Eiropas Savienības dalībvalsts rezidents, uz kuru attiecas citas valsts sociālās apdrošināšanas sistēma, no Latvijas kapitālsabiedrības gūst algota darba ienākumu mēnesī 9000 euro.
*Algota darba ienākumam līdz 8775 euro piemēro 25,5 % likmi (8775 * 25,5 % = 2237,63), savukārt pārsnieguma summai piemēro 33 % likmi ((9000-8775) * 33 % = 74,25).*

Ienākuma veids (kods)*	ATVK kods	Izmaksas datums*	Ienākuma summa*	Nodokļa likme (%)*	Nodokļa summa*	
8	9	10	11	12	13	
15		4	8775,00	25,50	2237,63	✕
15		4	225,00	33,00	74,25	✕

Piemērs.

*Latvijas kapitālsabiedrība veic maksājumu 60 000 euro ārvalsts kapitālsabiedrībai par ārvalsts mūziķa uzstāšanos Latvijā. Atbilstoši likuma tiesību normām nerezidenta ienākumam no mākslinieku profesionālās darbības piemēro iedzīvotāju ienākuma nodokli 25,5 %. Nodokli (60 000 * 25,5 % = 13 800 euro) ietur ienākuma izmaksas brīdī.*

enākuma veids (kods)*	ATVK kods	Izmaksas datums*	Ienākuma summa*	Nodokļa likme (%)*	Nodokļa summa*	
3	9	10	11	12	13	
17		18	60000,00	25,50	15300,00	✕

Komersanti, kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu (ārvalstu komersantu) pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas vai kā darba devēji nodarbina uz darba līguma pamata nerezidentu, izmaksājot taksācijas gadā nerezidentam ienākumus, kuriem piemēro nodokli izmaksas vietā, aizpilda apliecinājumu par nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijas Republikā. Apliecinājumu par nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijas Republikā izsniedz nerezidentam – ienākuma guvējam. Apliecinājuma veidlapa ir noteikta Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas noteikumi" 6. pielikumā.

Ienākuma izmaksātājs apliecinājumā sniedz pilnīgu un precīzu informāciju par nerezidentu – ienākuma guvēju –, ienākuma izmaksātāju, nerezidenta gūto ienākumu un samaksāto ienākuma nodokli Latvijā, obligāti aizpildot visas apliecinājuma ailes, izņemot apliecinājuma piekto daļu, kuru aizpilda Valsts ieņēmumu dienests.

Ja nepieciešams, apliecinājumu apstiprina Valsts ieņēmumu dienests, iepriekš pārbaudot apliecinājumā sniegto informāciju un aizpildot apliecinājuma piekto daļu.

Lai apliecinātu taksācijas gadā Latvijā gūtos ienākumus un samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli, apliecinājuma veidlapu var izmantot arī tie nerezidenti, kuri iedzīvotāju ienākuma nodokli maksā rezumējošā kārtībā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju. Šajā gadījumā apliecinājumu aizpilda nerezidents – ienākuma guvējs –, sniedzot pilnīgu un precīzu apliecinājuma pirmajā un trešajā daļā norādīto informāciju.

Apliecinājuma otro un ceturto daļu neaizpilda, savukārt piekto daļu aizpilda Valsts ieņēmumu dienests, iepriekš pārbaudot apliecinājumā sniegto informāciju.

Nerezidentam nav jāsniedz deklarācija, **izņemot gadījumu**, kad nerezidents saņem:

- ienākumu no Latvijas Republikā esoša nekustamā īpašuma izmantošanas;
- ienākumu no personiskās palīgsaimniecības, piemājas saimniecības, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības ienākums no lauksaimnieciskās ražošanas Latvijā;
- algota darba ienākumu no darba devēja, kurš nav Latvijas rezidents vai kuram nav pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā;
- ienākumu no pienākumu pildīšanas Latvijā reģistrētas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības padomē vai valdē no citas kapitālsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības, kas nav Latvijas Republikas rezidents;
- Latvijā esoša nekustamā īpašuma atsavināšanas un citu kapitāla aktīvu atsavināšanas ienākumu, kā arī ienākumu no nekustamā īpašuma vērtības pieauguma, kurš iegūts, beidzoties nomas līgumam, un kuru nodrošināja iznomātajā īpašumā nomnieka veiktie ieguldījumi, no fiziskās personas, kas nav reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicējs;
- ienākumu, par kuriem nodoklis nav ieturēts izmaksas vietā, no fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, kā arī atbalsta summas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem meža īpašniekiem, kuriem meža apsaimniekošana nav saimnieciskās darbības veids;
- ienākumu, būdams citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, taksācijas gadā Latvijā guvis vairāk nekā 75 % no saviem kopējiem ienākumiem un vēlas piemērot neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Deklarācija ir jāsniedz nerezidentam, kurš gūst ienākumus no saimnieciskās darbības.

Deklarācija ar tai pievienotajiem dokumentiem iesniedzama Valsts ieņēmumu dienestā taksācijas gadam sekojošajā gadā **no 1. marta līdz 1. jūnijam**, bet, ja taksācijas gada ienākumi pārsniedz saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, – no 1. aprīļa līdz 1. jūlijam.

Nerezidentam, kas Latvijā uzturas, lai veiktu algotu darbu tāda darba devēja labā, kurš nav Latvijas rezidents vai kuram nav pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā, un kas pārtrauc minētā ienākuma gūšanu, un nav paredzama viņa atgriešanās Latvijā pirms taksācijas gada beigām, iesniedz deklarāciju, **pirms viņš izbrauc no Latvijas**.

Nerezidents, kas Latvijā gūst ienākumu, no kura nodoklis maksājams rezumējošā kārtībā, bet kas taksācijas gadā pārstāj gūt šādu ienākumu vai gūst vienreiz izmaksājamu ienākumu un vienlaikus pārtrauc ekonomiskās saites ar Latviju, iesniedz deklarāciju 30 dienu laikā pēc ienākuma gūšanas beigām.

Nerezidents, kas Latvijā gūst ienākumu no kapitāla pieauguma, neizmanto deklarēšanas atvieglojumus, nodokli no šā ienākuma aprēķina un deklarāciju par ienākumu no kapitāla iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā līdz ienākuma gūšanas mēnesim sekojošā mēneša 15. datumam.

Saistošie normatīvie akti

1. Likums "Par nodokļiem un nodevām".

2. Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".

3. Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumi Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība".

4. Ministru kabineta 2001. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi".

5. Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību".

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 20.11.2026.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 20.11.2026.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas sadaļā "Sarakste ar VID".